

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4
Belföldön házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
hónap utáni napok kivételével.

Beszerezés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 14.

A legelső honvéd.

Tiszteleg ma az egész ország az ősz generális előtt; civilek és katonák egymás mellett, politikai barátai és ellenfelei egyaránt.

Ez a különbség a katona és a politikus közt.

Csak katona volt még 1859-ben, mikor megindultak a magyar és osztrák csapatok az örökké kék egü Olaszországba — meghalni. A szabadság ellen küzdöttek, egy nemzetet kellett volna visszahajtaniok a járomba, nem csoda, ha ellenük fordult a győzelem istennője. A legjobb ezredek egymás után hullottak el Szolferino mezején, csúfos visszavonulás lett a büszkén megindított csata vége s a futó osztrák csapatokat mintha lángpallóval verte volna a szabadság géniusza. A király is jelen volt az ütközetben, biztatta csüggedő katonáit: Ne féljete! Előre! Én is családot hagytam otthon! — Mindhiába. Az ütközet elveszett s veszendőben volt a becsület is. Ekkor egy fiatal magyar tiszt tört elő az erdőből; kevés embere volt, mindössze két zászlóalj — de mind magyar fiúk! S a két zászlóalj magyar baka a magyar százados vezénylete alatt feltartóztatta az előnyomuló ellenséget a legfontosabb ponton, a visszavonulás rendben megtörténhetett. A fiatal király arczáról eltűnt a harag pírja; az ütközet elveszett, de megmaradt a becsület! A magyar tiszt, a ki a becsületet megmentette, a Mária Terézia-rend lovagja lett s rá két évvel mint bárót ismerték: *Fejérváry Géza* bárót.

Ez volt a katona ünnepe.

Onnan kezdve gyorsan emelkedett a rangfokozatban és királyi szeretetében. Mire a magyar királyi honvédséget újra felállították, már ezredesi ranggal honvéddandárt vezényelt, majd a miniszteriumba rendelték be s rövid idő alatt ő lett a honvédelmi miniszter. Politikai pályára lépett, az országgyűlés viharai közé hozta szolferinói babérait.

Bizony azokat ott kegyetlenül megtepdesték a felzúduló viharok; s ezeket a viharokat nem lehetett ágyuval lecsendesíteni!

A véderőtörvényjavaslat tárgyalásakor nem volt népszerűtlenebb alak Fejérváry bárónál. Apró gyerekek is szerte dalolták a közkedveltségű nótát, hogy »Abczug Tisza, abczug Csáky, abczug báró Fejérváry!« A hirhéd 25. §, meg egyéb kellemetlen dolgok ódiama mind a honvédelmi miniszterre hárult. Más talán megszökött volna ennyi heccz elől, Fejérváry annál keményebben állta. Ez volt az ő eleme: a harc! Milyen szép lett volna,

ha a magyar nemzeti aspirációkért tette volna ki magát ennyi szilárd elszántsággal! Soha el nem hervadó babért font volna homloka köré, szebbet, dicsőbbet a szolferinóinál.

Nem tette, mert nem lehetett. A politikában nem lehet a katonának ott harcolnia, a hol dicsőség terem. A véderőtörvénynek keresztül kellett mennie, azt tudta előre mindenki; azért bocsátott meg a nemzet könnyebben a német szellemű miniszternek. Pedig volt ennél még keményebb napja is: meg kellett hátrálnia. Fejérváry, a katona, a ki sohasem ismerte a hátrálást, a Bánffy-féle obstrukció alatt meghátrált az ellenzék előtt. Kimondott egy szót, a melyet vissza kellett vonnia. Ő, a kit golyó, kartács és kard sem rettentett, engedni volt kénytelen a szónak.

Ez a politikus helyzete.

Hanem aztán nehéz napok következtek az öreg katonára. Beteg lett s ott kellett hagyni a minisztériumot. És akkor betegágya mellett különös dolgot látott a miniszter. A kik nemrég elkeseredett ellenfelei voltak, megjelentek a betegnél őszinte részvétellel. Az ellenfelekkel jöttek a közönyösek, végül pedig — mint szokás — a régi jó barátok s egyszerre csak ott volt körülötte az egész ország. Részvétellel leste gyógyulását mindenki; aggódtunk életéért s nem ok nélkül. Baja egyre válságosabb lett. És ekkor, majdnem az utolsó órában, megjelent betegágyánál a király. Megemlékezett öreg szenvedő generálisáról s bőkezűségével lehetővé tette egészsége helyreállítását.

Nemcsak Fejérváry érzett ezért mély hálát, hanem az egész nemzet. Mikor szenvedett, mikor veszély fenyegette, akkor csak a magyar honpolgárt láttuk benne, a kiből megtestesültek és érvényesültek a régi magyar katonai erények — és szeretettel igyekeztünk szenvedéseit enyhíteni.

Ez a magyar honpolgárnak nyújtott elismerés.

Ma is, mikor ötvenedik évfordulóját üljük katonai pályája kezdetének, büszkék vagyunk rá, nem a politikusra, hanem a magyar polgárra, a *magyar katonára*. Főlemelkedett közülünk oda, a hol a magyar embert nem nagyon szívelik. Megnyerte királyi szeretetét a nélkül, hogy magyarságát megtagadta volna. A mi pedig elévülhetlen érdeme: a magyar királyi honvédséget a harc-képesség olyan fokára emelte, hogy a közös hadseregnek méltó társa, sőt már-már veszélyes versenytársa lett. Egy diadalmas magyar hadsereget látunk magunk előtt, magyar szellemben, magyarul vezényelve. A jövőben látjuk annak nagyarányu, hatalmas kifejlődését, talán

magvát a teljesen önálló magyar hadseregnek, a feltámadó magyar harci dicsőség hordozóit . . . Milyen szép jövő! . . . Beh kár, hogy olyan messze van! . . .

De meg kell valósulnia! Az alapok le vannak rakva, ezen föl kell épülnie a magyar önálló hadseregnek!

Ebben a biztos reményben köszöntjük ma az alapok letevőjét, a mai *legelső honvédet* Fejérváry Géza bárót.

Polgárok és katonák: tisztelgünk.

Dr. K. A.

Fejérváry családfája.

Fejérváry Géza báró a szónak legszorosabb értelmében katona-származás régi magyar nemesi családból. Mint Fejérváry József főhadnagy és neje, született Paulich Antonia gyermeke 1833. márczius 15-én született a joesztadti várban, családjának eredeti neve de Nekes volt. A De Nekes család urainak Erdélyben volt, várkastélyuk. A honvédelmi miniszter első okmányok szerint kimutatható őse Nekes István volt a ki mint az erdélyi segédcapatok kapitánya 1521-ben halt meg Belgrád várának II. Szolimán ellen való védelmében. Özvegye János nevű fiacskájával török fogságba került, ahonnan azonban nemsokára megszabadult. Ferdinánd főherceghez, a későbbi királyhoz fordult segítségért, a ki a fiacskáról atyailag gondoskodott. Ez a fiu nyerte később a Fejérváry nevet, emlékezésül Belgrádra, vagyis Nádorfejérvárra. Anyai és apai ágon való őse Fejérvárynak mindnyájan kiváló katonák voltak. Őseinek egyike: Fejérváry László már a hét-éves háboruban is ott harcolt Mária Terézia hadseregének zászlói alatt. Fejérváry báró atyja: Fejérváry József 1859-ben mint altábornagy halt meg s röviddel halála előtt érte az öröm, hogy fiát egész fiatalon a Terézia-renddel ékesítették föl. — Azonban mint említettük, anyai részről is igazi katona vér foly Fejérváry báró ereiben. Anyai ágon való déd-atyja: Paulich Ferencz, ötven esztendeig szolgált Mária Terézia hadseregében s Laudon tábornagyszárnysegéde volt. 1800-ban hunyt el, mint altábornagy és udvari tanácsos. Ennek fia: ifj. Paulich Ferencz (Fejérváry nagyatya) a francia forradalmi harcot kapitányként csatázta át. A novi csatában súlyosan meg is sebesült: egy ágyugolyó leszakította a lábát. Huszonkilenc éves korában az ezredeczimet nyerte s 1845-ben mint a bécsi rokkantak házának parancsnoka halt meg. Az ő leánya volt Fejérváry báró édesanyja.

Életrajza.

Komlós-keresztési *Fejérváry* Géza báró, tábornok s magyar királyi honvédelmi miniszter, született 1833. márcz. 15. Joesztadban, atyja tábornagy volt. 1851-ig a bécsujhelyi katonai növeldében tanult, honnan mint alhadnagy lépett ki s beosztott a Károly Ferencz ezredbe, 1852. Strasoldó ezrednél főhadnagy lett, 1853. a főszállásmesteri hivatalhoz osztá-

tott be a szolgálattételre; 1855-57. végezte a hadi tiszti iskolát s a katonai térképészettel foglalkozott; 1859. a háboru kiütése előtt, századossá lett előléptetve. Az olasz hadjáratban részt vett s a solferinói csata alkalmával különösen kitüntette magát, miért az uralkodó a Mária Terézia-rend lovagkeresztjével díszítette föl.

A solferinói hős.

A háboru kezdetén a nyolczadik hadtest vezérkarába osztották be, melynek élén Benedek Lajos állott. Benedek a fiatal Fejérváryban szive szerint való emberre lel, mert 1859. május 14-én a feleségének azt írta többek között, hogy környezetébe két olyan vezérkari századost osztottak be, kiknek egyike az általam is ismert Fejérváry altábornagy fia, felette csinos, leleményes és szorgalmas fiatal ember, kit ugy a szolgálatban mint szolgálaton kívül is már módfelett megkedveltem. Az ifju katona ragyogó jövőjének alapját június 24-én a solferinói vesztes csata napján vetette meg, amikor Benedek hadteste a túlerővel szemben győzelmet aratott s megmenette az osztrák fegyverek becstelét...

Amit Fejérváry báró ezen az emlékező napon tett, azt a Kuhn báró tábornagy közvetlen befolyása alatt szerkesztett a Terézia-rend története című munka így beszéli el:

„Azon pillanattól fogva, midőn a Reiner főherceg gyalogezred két zászlóalja, melyekhez Fejérváry önként csatlakozott, 7¹/₄ órákor reggel előnyomult, az ütközet egész tartama alatt egészen esti 9 óráig, a hadtest balszárnyán Lippert és Reichl vezérőrnagy dandárparancsnokoknak tanácsosai és tettel sikeresen kezükre járt. Mindenütt, hol a kellő pillanat mutatkozott, maga gyűjtötte össze a csapatokat és vezette őket rohamra. E mellett a hadtest balszárnyán az ütegeknek jókori és célirányos elhelyezéséről is gondoskodott. Különösen a 10¹/₂ óra körül intézett rohamot, mely a Contraconia—San Martino-i hadállás végleges megtartását eredményezte, nagyban előkészítette azzal, hogy a 8/VIII. sz. lovasüteg két lövegét az ellenségétől erősen megszállott Cascine Colombara ellen irányította, meghiusítván ez által az ellenség azon szándékát, hogy Contraconia ellen előnyomuló rohamoszlopainkat oldalt hatásos tűz alá vehesse.»

1860. királyi kamarási s 1862. osztrák bárói méltóságra emeltetett. Ezután a Coronini-ezredbe tételt át s ezredével részt vett a dán hadjáratban. 1865. a hadjárat befejezése után őrnaggyá s ő felsége szárazsegédévé ne-

vezetett ki s mint ilyen az 1866-i hadjárat alkalmával több ízben fontos kiküldetéseket nyert az uralkodótól, melyeknek mindig pontosan eleget tett. 1868. az Esterházy-ezredben alezredes, 1870. a Ramming-ezred tartalékezredénél parancsnok, 1872. pedig ezredes lett a magyar királyi honvédségnél s átvette a 15. honvéddandár parancsnokságát.

Allamtitkár és miniszter.

Néhány héttel ezután a honvédelmi miniszteriumhoz nevezetett ki államtitkárnak, hol mai napig működik. A magyar honvédség szervezése s a honvédség vezetéséről körül szerzett érdemeinek elismerésül a király a Szt. István-rend kiskeresztjével díszítette föl, egy szerszind a magyarországi bárói rangot adta neki s ezáltal a főrendiház tagja is lett. 1878. tábornokká nevezetett ki. A Mária Terézia és Szt. István-rendeken kívül bírja a hadi érdem, a szlezvigholsteini emlékérmét, az I. oszt. tiszti jelvényt, a szász Albert-rend keresztjét, a württembergi Frigyes-rend középkeresztjét és tisztje a francia becület-rendnek. Katonai ismeretei a tábornoki kar egyik legkitünőbb tagjává, szervezési és igazgatási képessége pedig a honvédelmi miniszteriumban nélkülözhetlenné tette őt; honvédelmi miniszternek 1884. november havában nevezetett ki. Az országgyűlésen a budapesti I. kerület (Vár) képviselte. Erős megámadásoknak volt kitéve különösen a fegyvergyár ügyében és a véderőtörvény tárgyalásakor, de katonás egyenes modora és ügyes vitakozása, méginkább pedig a honvédségnek, különösen a lovasságnak nagy haladása és kifejtése ott is kiváló helyzetet biztosítottak részére. Miniszteriumát megtartotta Szapáry és Wekerle kormányában és 1892. elején Budán újra megválasztott ugyan, de visszalépett, mire a király a felsőház tagjává nevezte ki. 1893. nyarán, Bauer közös hadügyminiszter halála után, komolyan szó volt arról, hogy ő nyerje el a méltóságot; a kőszegi hadgyakorlat alkalmából a vörös sas-rend nagykeresztjét kapta a német császártól, 1890. tábornagy lett, 1887. óta pedig tulajdonosa a 46. (szegedi) gyalogezrednek.

Fejérváry kitüntetése.

Budapest, aug. 14. (Saját tud. táv.)
Budapestről táviratozzák, hogy Madlász Gusztáv, a kir. katonai irodába beosztott őrnagy ma a fővárosba érkezett és átnyújtotta Fejérváry Géza báró honvé-

delmi miniszternek a következő legfelsőbb kéziratot:

Kedves báró Fejérváry tábornagy!

Midőn immár felépülve azon napot üli meg, a melyen szolgálati idejének ötvenedik évét betöltötte: az érdemekben és sikerekben gazdag multjára való visszapillantás Önre nézve bizonyára épp oly lélekemelő hatással lesz, a mint Engem és a hazát, mely Önt legjobbjai közé számítja, kiváló örömmel tölt el. Aminőnek a fiatal talpraesett katonatiszt lenni ígért, a ki a legnagyobb katonai kitüntetést a csatateren szerezte meg magának, azt Ön, pályafutása minden mozzanatában fényesen be is váltotta. Ésszel és szívvvel működött és alkotott Ön mindenkor. Magyar honvédségem fejlesztése és sikeres fejlődése oly alkotás, a mely az ön sokoldalú és kiterjedt tevékenységének köszönhető. Teljes szivemből kívánok Önnek szerencsét és bizva a Gondviselés jószágában, remélem, hogy testi és szellemi erőben Önt még soká megfogja tartani Nekem és magyar honvédségemnek, a mely Önnek velem együtt, tanusított odaadásáért és minden irányban való gondoskodásáért hálás köszönetet mond. Örömmel adom Önnek Szent István rendem Nagykeresztjét.

Eisenert, 1901. augusztus 12.

Ferencz József s. k.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

Leányálmok.

Írta: Szabó Ilona.

Két leány ül a kertipadon, fiatalok, szépek. Körülöttük nyári szépségében, mámorító illatával pompázik a sok virág. A rengeteg rózsza hivalkodva tárja elő fenséges szépségét, mint kaczer szép asszonyok észvesztő bájaikat. Olyan ez a temérdek, ezerszínű rózsza így egy csomóba, mint szép asszonyok csoportosulása, kiknek mindegyike más-más pompázóbb, gyönyörűbb toalleiben, kedvességének, bájának pazarlásával igyekszik elhódítani a többi elől az elsőséget, a föltétlen elismerést, a dicsőséget. A mellettük szerényen meghuzódó violák, rezedák, lobéliák, árvácskák, stöbbszálkák olyanok, mint szemérmes, tartózkodó fiatal leányok, kik félő remegéssel, lopva vetnek egy-egy pillantást a bolondit asszonyi szépségekre és sietve kapják le róluik tekinteteket, mert úgy vélik, hogy már a látással is vétkeznek.

Az ébredő, de még névtelen vágyakból, sejtésekből, álmokból összefont leánylélek, mit tudhatja azt, hogy az élet piacán csak az csinálhat jó vásárt, ki minél több, minél szebb, mutatósabb sallangokból csinál kirakatot és nagy hangon veri a reklámot portékájának. Aki az álmokban él, szépnak találja az életet, mert azt hiszi: az álom a valóság; de ha egy kicsit ébrednek s kinyitja szemét, megtudja, hogy

nem az álom, hanem az élet a valóság s hogy az élet csak az álmokban olyan derült, nyugodt és szép.

Aki álmodik az nem él; aki szemébe néz az életnek, küzd és megbirkózik vele: az megérdemli igazán az életet. S hogy mindannyian többé-kevésbé megérdemljük: azért kell felébrednünk álmainkból. És hogy mégis megédesítsük a legtöbbször fanyar, rideg életet, lassankint visszalopkodunk valamicskét elrabolt álmainkból, mit aggódó szeretettel óvunk, de delgetünk s legalább elhitetjük magunkkal, hogy mindvégig voltak álmunk.

Akit már nem tud édes szendergésbe, színes ábrándokba ringatni a susogó falomb, a csobogó patak: annak lejárt az álmok ideje. Az már fölyhította szemét s odahagyva nyughelyét a küzdőtérre lépett. Az legfeljebb már csak ártatja, csalogatja magát az álmokkal; tépelődik, számol, egyenleget csinál és a lelke fenekén rejteget egy csöpp kis álmot, mit nagy küzdelmek árán sikerült tán visszalopnia.

A magasabbik leány, a barna már idáig jutott. Már nyitott szemmel látja és kezdi ismerni az életet, már széjjelszedték kincseit, az édes, bobó leányálmokat.

A kisebbik, mosolygós szőkeség, csupa álom. Ilyen lehet az első szereimék, a poéták álma, ideálja. Minden ifju szívnék első, minden poétának egyetlen szereimé egy csudásan szőke, bájos Margit.

Margit ő is. És benne él a rózsás álmok közepében.

Amint így üldögélnek egymás mellett sokáig szótlanul, csendesen, hirtelen összenéz a két leány, előbb kissé idegenkedve, aztán barátságos régi szeretettel.

Osszemosolyognak és megszólal a halavány barna.

— Margit, édes az álom? — szomoruzengése van hangjának, eltemetett álmok bánatos emléke reszket szemében.

A kis szőkeség lassan kinyújtózkodik, feje mögött összekulcsolja apró fehér kezét és megpihenteti rajta aranyglóriás fejét. Felgusokolt szempillái alól misztikus fény ragyog elő szeméből, körülhalogtatva csöpp nyelvecskéjével piros ajkait álmain keresztül föl:

— Édes, — és álmodik tovább.

Finom párázat húzódik le a hegyekről és összeszövődve a nap búcsuzkodó arany sugarai-val, mint misztikus tündérfátyol leng a virágok körül. Ráborul a finom homály az álmodóra, befődi leplevel, hogy még édesebbek, zavartalanabbak legyenek álmai. És Margit az édes szendergésből visszazól:

— Imrered e álmaimat Zsorzsinkám? ... Ez az élet, ez a boldogság. Én mindig álmodni akarok. És tudom, hogy álmodni fogok mindvégig, mert az én poétám nem fog felébredni. Ragyogók, káprázatos szépek, örökkévalók az én álmaim, mert gyémántragyogásu, káprázatos és örökkévaló az én poétám szereimé. Szívéből, szereiméből lopja a fényzálat, mikből verseit szövegeti s e királyi kincseket mind nekem hordozza. Én tündérálmaim-

ebből a hivatalos hirdetésből úgy látszik, ismét gazdagabbak lettünk egy csalódott reménység-gel — amit jórészt a magunk élhéttelenségének köszönhetünk.

Visszaélések a városi vámszedésnél.

Nagyvárad, aug. 14.

Régóta baj van már a városi vámszedésnél.

Az interpellációk, felelőzések s feljelentésekből már az egész város előtt ismeretes, hogy a vámnál sok szabálytalanság történik, csak hogy a visszaélésekre még eddig konkrét esetet felhozni nem tudtak, mivel az ilyen dolgot bizonyítani vajmi nehéz.

Most azonban erős visszaéléseknek jutottak nyomára, minek következménye Papp Sándor lóvásártéri felügyelő elbocsátása, továbbá Beczkay Arthur vámfelügyelő és Horváth János vámmellenőrnek hivataluktól való felfüggesztése lett. A vizsgálat, mely elé érdeklődéssel nézünk, ki fogja deríteni, hogy kik a bűnösök, reméljük, hogy most már végre rendezni fogják ezt az állapotot s a várost érzékenyen megkárosító visszaéléseknek elejét veszik.

Az ügyről következő tudósításunk számol be:

Hétfőn a lóvásárban megcsiptek több embert, akik már egyszer használt vásárvámjegyet kaptak. Reggel 6000-nél magasabb számmal kezdték a jegyek kiadását, a megcsipett emberek mégis 5000-es számot kaptak.

Azonnal jelentést tettek Rimler Károly polgármester helyettesnek, aki azonnal elcsapta Papp Sándor lóvásártéri felügyelőt, míg Horváth János vámmellenőrt és Beczkay Arthur vámfelügyelőt állásától felfüggesztette. Balogh Döme évek óta üldözi a vámkiadásnál történt visszaéléseket, de ilyen pozitív adatot nem tudott keríteni. Ha most tényleg kiderül a dolog, abban neki azért nagy

része és érdeme lesz, mert viszont neki is sok kellemetlenséget kellett ezért elszenvednie.

A hivataltól való felfüggesztés tegnap történt.

Beczkay és Horváth helyett Bordé tanácsos ajánlatára Klemensz Péter szám-tisztet és Akhandes István havidíjast nevezte ki a polgármester helyettes, kik az esküt még a délelőtti folyamán letették. A vámjegyeket és a felszerelést a főszámvevő és az adóügyi tanácsos jelenlétében tegnap délután vették át az új helyettesek.

A vizsgálat tartama alatt a felfüggesztett hivatalnokok fizetésük 1/3-át kapják, a loáltalányt pedig a helyetteseknek utalványozzák ki.

A felfüggesztő végzés egész részletességgel meg van indokolva s nagyfokú visszaélésekre hoz fel adatokat.

UJDONSÁGOK.

Nagy-Boldogasszony.

A kath. egyház az Isten anyjának legnagyobb ünnepét, Mária mennybevitelének emlékülennepét tartja. A magyarországi kath. egyháznak különösen nagy ünnepe, mióta első szent királyunk e napon ajánlotta országát Nagyasszonyunk oltalmába. Ez ünnepet őseink Nagy-Boldogasszonynak nevezték el, ellentétben Kisasszonynappal, Mária születésének ünnepével. A mai ünnep alkalmából a székesegyházban az ünnepélyes nagymiséért dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tartja, a szent beszédet pedig Fetszer Antal apát-kanonok. Mise alatt a megerősített zene- és énekkar a következő darabokat fogja előadni:

Brosig: Ecce Sacerdos.

Zangl: Ünnepi mise (H. moll)

Belezmay: Ave Mária.

Jork: Ave Maria

Boldogasszony Anyánk. (Régi magyar ének).

Mise végén a bibornok apostoli áldást ad.

könyvben s megmutatták neveit ama sok ezrenek, kik makacsul ragaszkodtak régi hitükhöz. Előkerült egy férfi, kiről azt mondták, az új vallás megalapítója s kész bevenni hívei sorába azonnal. Roppant ismerősnek találtam és szörnyen meggyűlöltem. Ezelősen kiabáltam: nem, nem, ha mindenemet el is vették, de a hitemet nem adom, a hitemet nem bagyom! S már majd lecsapott nyakamra a bárd, de egyszerre nagy hirtelenséggel, hófehér ruhában, lebegő szárnyakkal fönn röpködtem a szobamennyezet körül, kétségbeesetten, összekulesolt kezekkel imádkozva égi segedelemért. Egy pillanat alatt eltűnt a szobamennyezet is, szabad volt az út a kék ég felé. Fölöttem ragyogott csodás tisztaságban s amint felfelé tekintettem, a kéklő fényességből szemképrázatos tündöklésben láttam előtűnni a boldogságos szűz Máriát. A földfele intett szentséges kezével s míg visszaszállottam, nem mozdult meg keze. A földre érkeve feltekinttem, Ő még mindig ott állott, áldólag tárta szét karjait és tisztán hallottam, mikor szent szavával szólt: »Keressd ott. Boldogíts mindenedet; boldog leszesz. Segítelek.« Leborultam és imádkoztam; mikor újra felnéztem az égre, már nem láttam a Szűz Anyát. De láttam körültem egy pusztuló várost, temérdek síró gyermeket, jajgató asszonyt, tehetetlen embereket. Lesújtott e látvány, de volt benne vigasztaló. Az hogy mindannyian a templom köré gyülekeztek s egy csodásan szép sz. Mária kép előtt sirtak és fohászkodtak.

Akik még hisznek az imádság isteni erejében, akiknek még van Istenök: azok nem vesztek el... És most keressm azt a pusztuló helységet, keressm azt a templomot, melynek két bejáró ajtója között a boldogságos szűz Anyának az az eszményi képe vezérli Istenhez a bűnös embereket. Nem vagyok már oly szegény, van ismét álma lelkemnek. Visszaloptam a hitemből a legszebb álmot s ebben boldog leszek. Keressm azt a templomot: a boldogság ott vár reám.

Zsorzsinka elhallgatott most már, lehajta fejét a szék támlányára, tekintetével a meszeségbe vész. Halk szellő rezgeti meg a levegőt, falevelek susogása szárnyra kel vele, de oly csöndesen, mintha alvó szívek álmaira vigyázna. Hangtalan, tisztafényű este van, csak két leányszív dobogása felelget egymásnak a csillagos ég alatt. Margit, a poétaszív királynője ráborul barátinője vállaira, magához szorítja a halvány szép fejet, megindultan, reszketve sutogja:

— Te édes Zsorzsinkám, az én álmom fényesebb, de ilyen gyenge szívnek való. A te álmod nehéz, fáradt álom, neked csak szenvedést okoz, de a te erős, nemes lelked széppé, nemessé teszi azt.

* **Királyunk születésnapja.** Folyó hó 18-án tölti be Ő cs. és apoltói kir. Felsője I. Ferencz József 71-ik évét. Ez alkalommal dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök fogja az ünnepélyes nagy misét tartani. A hatóságok testületileg fognak a szent misén megjelenni, hogy lerójják a hála adóját a Gondviselésnek s kikérjék a Mindenható kegyelmét, tarítsa meg még számos éven át a magyar nemzetnek királyát. — Délben a bibornok díszebédet ad, melyre a meghívók már szétküldtek.

* **A bibornok köszönő távirata.** A Bihar-Füreden időző fürdővendégek, dr. Bulyovszky József polgármesterrel élükön, dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspököt névnapja alkalmával sürgönyileg üdvözölték. Ő Eminentijája a kedves megemlékezést a következő megleghangu táviratban köszönte meg:

Bulyovszky József

Bihar-Füred,
Belényes.

A fürdőközönség nevében kifejezett szíves jó kívánatokért, melyekben főpásztorhoz való kegyeletos ragaszkodás megnyilatkozását látom, fogadják egyenként és összesen legmélyebb köszönetem nyilvánítását.

Engedje Isten, hogy a gyógyulást keresők, kiket a hegyóriások látása az emberi élet óriási feladataira emlékeztet, testben megedzve, lélekben fölüdülve, szívökben vallásosság és hazafiasság tiszta forrásaival térjenek vissza övéikhez Egyház és Haza magasztos szolgálatának folytatására.

Schlauch, bibornok.

* **Uj magyar nemes.** Ő Felsője Gaszner Pál osztálytanácsos és Budapest fő és székvárosi adófelügyelőnek, valamint törvényes utódainak, hű és buzgó szolgálatai elismerésül a magyar nemességet »becsehelyi« előnévvel díjmentesen adományozta.

* **A teleky-utcai kápolna renoválása.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök elrendelte — a mint már megirtunk — a teleky-utcai kápolna renoválását. Az illetékes plebános megkereste a városi hatóságot, hogy a kápolna környéke közteret képezvén, engedje meg a kápolna bekerítését és adja meg erre az egyháznak a telekkönyvileg biztosított szolgálmi jogot. A városi tanács elrendelte, hogy a kérvény a városi mérnökséghez téssek át a tervek elkészítése végett.

* **Kinevezés.** A szegedi kir. főügyész Zsemberi Márton nagyvárad kir. törvényszéki díjnokot és igazolványos altisztet, az újvidéki kir. ügyészséghez irnokká kinevezte.

* **A tordai daloskör.** A mai napon kezdődik Kassán az országos dalverseny. A tordai dalárda, mint jeleztük szintén részt vesz a versenyen. Tegnap délután utaztak Nagyváradon keresztül. Impozás látvány volt, a mint a negyven tagból álló társaság — öt hölgy is volt közöttük — a győzelmi remény tudatában kedélyesen csevegtek. Ugy a hölgyek, mint férfiak mellé kék-fehér szalagon koronás érem díszlett ezen felirással: »A tordai dalegyület.« Kalapjuknál mindnyájan kék-fehér bolyhos tollat viseltek. — Kassára ma reggel 6 órakor érkeznek meg.

* **Halálozás.** Frischman Adolfné szül. Zonda Mária élete 36-ik évében elhunyt, temetése f. hó 15-én d. u. 4 órakor lesz Halász-utcán 555. sz. házból.

* **Elutasított kérelem.** A nagypénteki református társaság beadványt intézett a tanácshoz, melyben a társaság céljaira segélyezést kért. A tanács kellő alap hiánya miatt a kérelmet elutasította.

* **Esküvő.** Diszes esküvő volt tegnap a premontrai kanonokrend templomában. — Néhai Sipos Árpád volt jogakadémiai tanár leányát Elzát vezette oltárhoz Mádi Kovács István m. kir. honvédfőhadnagy, a nagyváradielekő társaságok kiváló közkedvelt tagja. — Az esketést Felser Antal apát-kanonok végezte infulával. Remek szép beszédet intézett a fiatal párhoz. Megemlékezett a menyasszonyoknak hirtelen elhunyt édes atyjáról, kinek utolsó szívdobbanását ő fogta fel s így leghivatottabb arra, hogy az elhunyt nevében adja áldását a fiatal párnak, s így nemcsak mint az egyház szolgája az egyház áldását, hanem az édesanya szívének utolsó dobbanásában rejő atyai áldást is adja frigyükre. — Így válják az a szomorú utolsó pillanat új boldogságuk áldó forrásává.

A fényes esküvőnél mint tanúk szerepeltek: Sipos Kálmán kir. posta- és távirat-tanácsos Kolozsvárról, Mezey Mihály kir. közjegyző és Kovács Sebestyén Aladár miniszteri osztálytanácsos Budapestről.

* **A Mensa Akadémika pályázatai.** A budapesti »Mensa Akadémika Egyesület« az 1901—1902. tanév I. felére a következő pályázatot hirdeti: 1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy 120 ingyenes, illetve féldíjas ebédsegélyre. E helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az elnökséghez címzendő. 2. Bojári gróf Vigyázó Sándor cs. és kir. kamarás ur ő méltósága által betöltendő négy ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. A kérvények az alapítványozóhoz címzendők. E helyekre csak keresztyén, tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. 3. Háromszék, Torontál, Trencsén és Ung vármegyék, — Pozsony, Szabadka, Szatmár-Németi és Temesvár sz. kir. városok alispánja ill. polgármestere által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények az illető törvényhatósághoz címzendők, az illetékesek világos feltüntetésével, a mennyiben ezen alapítványi helyekre első sorban csak az oda illetékesek tarthatók igényt. E helyekre tudomány- és műegyetemi hallgatók pályázhatnak. Mindezen bélyegtelen kérvényekhez melléklendő: a) index v. indexmásolat (első éveseknél érettségi bizonyítvány), b) a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. A kérvények (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Molnár-utca 11. sz.) adandók be. A 2. és 3. alatti kérvények beadási határideje szept. 12., az 1. alattiaké szept. 20. Budapesten, 1901. Nagy-Boldogasszony napján. Az elnökség.

* **Az árvaházi választmány ülése.** A városi árvaház igazgató választmánya f. hó 17-én délelőtt fél 11 órakor ülést tart, melyen a városi árvaház jövő negyedévi költségvetését fogják tárgyalni.

* **A görög herceg afférje.** Az athéni katonai törvényszék tegnap foglalkozott Muruzzi herceg ügyével. A herceg tudvalevően azzal van vádolva, hogy Rallis főhadnagyot, Miklós görög király herceg adjutánsát meg akarta ölni és magát a herceget megsértette. A vizsgálat megállapította, hogy Muruzzi a királyi herceget nem sértette meg, a Rallis főhadnagy-nyal fenforgó ügyében pedig a katonai törvényszék magát illetéktelennek nyilvánította és azért mind a két felét a polgári bíróság elé utasította. A katonai bíróság ez ítélet folytán Muruzzi herceget felmentette a vád alól és nyomban szabadlábra is helyezte.

* **Kitüntetések.** Ő császári és apostoli királyi Felsége csáfordi Pottyondy Gusztávot a magyar államvasutak szombathelyi üzletvezetőjét a III. osztályú vaskorona-renddel; Edvi Illés Aladár budapesti állami felsőbb ipariskolai tanárt a Ferencz József lovagkeresztellett tüntette ki, — csanakai Jerfi Antal győri kereskedelmi és iparkamarai elnökének pedig a királyi tanácsosi címet adományozta.

* **Henrik orleansi herceg halála.** Párisból táviratozzák: Jó forrásból eredő információk szerint a chartressi hercegnek Henrik herceg halála alkalmából Ferencz József és Vilmos császár is kondoleáltak. Az orleáni herceg, mint az Orleáns ház feje az európai udvarokkal hivatalosan is közölni fogja Henrik herceg halálát.

* **Uj utcátáblák.** A város összes utcáit új névtáblákkal látták el. A mérnöki hivatal tekintettel arra, hogy több utca új nevet kapott, új térképet készített a városról, melyet felküldtek Budapestre sokszorosítás végett. A házszámot jelző táblák is elkészültek már s azok felrakását már megkezdették.

* **Pinczerek országos kongresszusa.** A »Budapesti Pinczerek Szak- és Munkaközvetítő Egyesülete« választmánya, mint a kongresszus előkészítő bizottsága, 1901. és szeptember hó 26., 27. és 28-ára tűzte ki a pinczerek első országos kongresszusát. A kongresszus főbb pontjai: a szakképesítés, a munkaközvetítés ingyenessé tétele és az országos szak- és munkaközvetítő egyesület megalakítása. A vidéki szaktestületek — a hol ilyen nincs, a magánosok, kik ezen kongresszusra résztvenni óhajtanak és e szándékukat még be nem jelentették, azt legkésőbb f. év szeptember hó 1-ig bejelenthetik a »Budapesti Pinczerek Szak- és Munkaközvetítő Egyesülete« irodájában Dohány-u. 40. sz.

* **Elpusztult község.** Osornáról jelentik: Tegnap délután 5 órakor Csornán a Kis-utcában tűz támadt, a mely a nagy szélben rémes gyorsasággal terjedt. Elégett negyven lakóház, sok pajta, istálló, sertésól, gabona, takarmány, tűzifa, gazdasági eszköz stb. Mintegy 60 család hajléktalan. A kárvallottak nagyobb része szegény munkás, a kikre nagy nyomorúság vár. Az épületek biztosítva voltak.

* **Baratieri temetése.** Arcoból írják: Baratieri tábornokot, a volt olasz hadügyminisztert és afrikai főparancsnokot vasárnap helyezték örök nyugalomra Arcoban. A temetés igen egyszerű, ugyszólván szegényes volt. A hivatalos Olaszországot senki sem képviselte. Még az elhunyt bajtársai közül se jelent meg senki. Véletlenül Arcoban két olasz tiszt üdül, a kik korszorot tettek a tábornok koporsójára. Az arcai község tanács hivatalosan képviselte magát és a polgármester rövid beszéddel búcsúztatta el a honfitársai által teljesen elfelejtett vitéz olasz katonát.

* **Kutba esett gyermek.** Végzetessé válható szerencsétlenség történt Hosszu-Fályi községben, a Brüll-féle uradalom majorjában, mint lapunknak írják. Egy Birinyi nevű béres felesége a major udvarán levő kuthoz küldte vizért 8—9 éves Lajos fiát. A fiu el is ment és mivel a nehéz dézsanyagyságu vedret az ő csekély erejével a kut mellett állva nem volt képes felhuzni, hogy könnyebben boldogulhasson felállott a kut kávjára. A mint felállott és mélyen behajolva a kutból igyekezett a súlyos vedret felhuzni, elvesztette az egyensúlyt és a mély kutba esett. Az ijedtségtől majdnem eszméletét veszített gyermek rémes sikoltozására az egész major népe összefutott és a mély vízben már fuldokoló és alámerülő gyermeket a veder segítségével megmentették. Az ijedelmén kívül egyéb baja nem történt.

* **Gyászrovat.** Kalona József csizmadia mester, városunknak egyik szerény iparos polgára hunyt el tegnap éjjel 70-ik évében hosszúságos és kinos szenvedés után. Temetése ma d. u. fél 4 órakor lesz az ev. ref. egyház szertartása szerint Nap-utca 594. sz. lakásából. Temetésén testületileg vesz részt a csizmadia szaktársulat, mely társulat fiatalágának a megboldogult a czéhrendszer idején sok évekig atyámestere volt. Béke leugjen porai felett!

* **Befizetések.** A Biharmegyei korona társulat és hitelszövetkezet befizetéseket az ünnep miatt pénteken d. u. 3—5-ig fogad el.

* **Hangverseny a Bazárban.** Fejér Dezső budapesti zeneművész, ki a múlt évben Dankó Pista dalos társulatának titkára volt, egy előkelő művészekből álló társulatot szervezett, mely f. hó 15-én kezdi meg működését a Bazár nyári kertjében. A műsor igen érdekesen van összeállítva, felhívjuk olvasóink figyelmét a hirdetési rovatra, hol az részletesen ismertette van.

* **Mibe kerülnek a háborúk?** Az amerikai szecesszionális háboru az északi államoknak 22 milliárdjába, a délnek pedig 11 milliárdjába került; mindkét fél összesen 800.000 embert vesztett a háboru tartama alatt. A krimi háboru 10 milliárd frankba és 750.000 emberbe, az olasz háboru 1859-ben 45.000 emberbe és 1500 millióra, a dán háboru 1864-ben 8000 emberbe és 175 millióra, az osztrák-porosz háboru 1866-ban 45.000 emberbe és 1600 millió frankba, a francia-német háboru 1770—61-ben 215.000 emberbe és 15 milliárdba, az orosz-török háboru 250.000 emberbe és 5600 millióra került. A mostani dél-afrikai háboruban az angolok eddigelé 40.000 embert vesztettek, költségek pedig 4 milliárdra rúgnak.

EGYESÜLETEK.

A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

A »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok« rendes tagjai ezennel felkéretnek, hogy a folyó évi augusztus 25-ik napján d. u. 3 órakor a társulat nagytermében tartandó rendes közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Evi jelentés.
2. Az egylet 1900. évi zárszámadása.
3. Nyolcz választmányi tag és három számvizsgáló választása.

Nagyvárad, 1901. aug. 10-én.

Dr. Hoványi Géza,
alelnök.

Váradai Mór,
titkár.

IRODALOM.

Népiskolai földrajz.

Az elemi IV osztály növendékei számára írta: Gramma Döme kir. s. taefelügyelő. Átnézte Sipos Orbán kir. tanfelügyelő. Kiadta Lampel Róbert. Ára 50 fillér.

Nem szeretem a királyi tanfelügyelők által irt iskolakönyveket. Két okból nem. Először azért, mert bármilyen jó legyen is a tankönyv, a legnagyobb jóindulat, de a legtávolabbi érdekléttség sem képes azokat megtartalmazni a hivatalos nyomás hatalmának vádjá alul. Másodsor, mert a könyvirással járó honoráriumokat a tanítói bugyellárisokba inkább odaillőknek tartom. Én ha tanfelügyelő vagyok, az eszméket adnám az irányelveket jelölém meg s tanítóimmal iratnám tankerületem szükséges iskola könyveit, de valamennyit s magam meglegedném az erkölcsi sikerrel; az anyagot tanítómmal engedném át s hiszem, hogy ily módon sikerülne a kiváló munka erőket tankerületembe csalogatni, miáltal annak szellemi niveauja csak fokról-fokra emelkednek. De hát az persze ideális állapot s hozzá az állami tisztviselők mozgalmának teljes diadalra jutása okvetlen szükséges dolog.

Hanem azért ilyen impressziókkal eltelten vettem kezembe a Gramma-Sipos féle földrajzt.

A 61 lapra terjedő (tehát a rövidség szempontjából igen alkalmas) kis könyv az ujonnan készített, de még kiadatlan tanterv nyomán készült, a melynek a sarkitétele »keveset, de ezt jól és biztosan«. A szerző módszerében az utóbbi évtizedek alatt világhírré vergődött utaztató módszert követi s igen okosan a vár-

megyéből indulva ki, Budapestre visz. Itt megismerteti a fővárost röviden a gyermeki értelemnek megfelelően azután az ország folyamrendszerén siklik át.

A nagy magyar alföldön tesz ezután a folyók irányát követve 7 irányban utazásokat. Ezen utazásokban kiterjed: a vidék állapot, növény és ásványvilágára, a lakók nemzetiségi és felekezeti voltára, azok foglalkozására és szellemi műveltségére. A városok főlemlítésénél nem csupán főlemlítésre szorítkozik, hanem, hogy a város forgalmát annál maradandóbban és biztosabban rögzítse, felmondja azon történelmi vagy alkotmánytani tény, a mely az illető város nevével elválaszthatatlan. E felmondásban — mivel annak a célja megindultságot kelteni s ennek nyomában a hazaszeretet érzelmét felfakasztani — a szóképekben nem fukar s a megkívántató melegség hiányának vádjával sem illethető: pld.: »Világos, hol 1849-ben a szabadságért harcoló vitéz honvédseregünk a tulnyomó orosz hadsereg előtt kényszerült fegyverét letenni. Ezzel nem elégedtek meg az osztrákok, a honvédség 13 tábornokát Arad vára közelében kivégezték. Vértanu halált szenvedett e 13 hős, mert hazánk szabadságáért, függetlenségéért és a magyar alkotmányért éltek és meg is haltak érte. Áldott legyen az ő emlékü és hősiességük szolgáljon dicső példaul minden honpolgárnak«.

Vagy: Debreczen történelmi nevezetességű város; 1848-ban is itt talált nemzedéket a haza alkotmányát védő kormány, melynek fejét kormányzóknak kiáltotta ki az országgyűlés. Ehazánk nagy fia Kossuth Lajos volt, a kit sok évi önkéntes (fájdalom hivatalos is) számkivetés után haza hoztunk örök pihenőre s a székes fővárosi temetőben temettünk el; abban a földben (?) melynek szabadságát, nagyságát leginkább az ő szerény munkálkodásának köszönhetjük s amely föld a mi édes hazánk«.

Ilyen modorban és módon tárgyalja és utaztat tovább a kis magyar alföldön, egy, az éjszaknyugati felföldön három, — az északkeleti felföldön két, a délkeleti felföldön három, a Duna—Dráva közt két és a Dráva—Száva közt két irányban, önálló fejezetben tárgyalja a Karszt vidékét és Fiume várost. Ez a könyv első része.

Második részében összefoglalja az első rész részletkérdéseit. A magyar királyság e fejezettel kezd, melyben alkotmánytani definitiókat érzékeltet.

Az ország határai, a hazai hegyek és dombok, a magyar alföld, a hazai vizek, a hazai lakosok, gazdasági élet és éghajlati viszonyok, műveltség, emberbaráti intézetek az ország politikai felosztása és kormányzása azok a fejezetek, a melyek alatt az összefoglalást elvégzi.

Ezután Európán fut át a legnagyobb általánosságban. (2 lapon)

A könyv teljesen modern, a legújabb népszámlálási adatok (1900.) felhasználásával, magyaros zamatu stílusával, egyszerű és világos definitióival határozottan a legjobb könyvek sorában foglal helyet.

De a kép sértő lenne így mit rajzoltam róla, ha nem adnám az árnyékot is hozzá, a mely a fénynek mindenha hű kísérője szokott lenni.

Nem tudom, tulságos modernség, vagy a jövő közigazgatásába való előrelátás, de szerintem minden körülmények között óriási hiba, hogy a vármegyékről egyetlen szó sincs az egész könyvben. Mert az utolsó előtt fejezetben ezt a mondatot: »Az ország kisebb nagyobb megyékre van felosztva.« A könyv közel 1200 mondata közt még szólásmódnak sem tekintetem. (Pedig itt fogalmat ismertetni kell.) Magyarország életében, alkotmányában s különösen ezen alkotmány megvédelmezése által igen sokszor a haza megmentésében az évezredes multtal méltán dicsekedhető vármegyék oly fontos szerepet játszottak, hogy azokat még egy elemi iskola IV. osztályos tankönyvben is negligálni legalább is a »mult« iránti vétkes könyvelmőség, még ha a modern közigazgatás sorvasztó szele el törlendi is valaha a vármegyei rendszert, a pietás, a mult hagyományára iránt tartozó kötelező tisztelet akkor is megköveteli legalább a megemlékezést. De most, mikor a

gyermek folyton hallja a megye székhelyét, a főispánt, a járást, a főszolgabíró, mikor benne áll a vármegyében s az iskola nem ismerteti azt meg vele, olyan mulasztást tesz, a melyet az életnek kell majd reparálni. Az pedig drága és kegyetlen operatőr.

A másik az én külön egyéni véleményem s ez az, hogy én előbb ismertetem meg a gyermekekkel az ország határait, hegyeit, folyóit s csak azután viszen Budapestre mikor tudja »miért« megy oda. Ez ismétlem, egyéni és gondolom ósdi vélemény, de én e tekintetben konzervatív vagyok, mert a gyakorlat erre tanított rá. (B. J.)

TANUGY.

Vizsgálat és beiratás a tanítóképzőben.

A nagyvárad kir. rkath. tanítóképzőnél az 1901—2-ik tanévben a javítóvizsgálatok szeptember 4-én; a fölvételi vizsgálat az I-ső osztályba szept. 5-én; a beiratás a II. és III-ik osztályba szept. 6-án; az ünnepélyes Veni Sancte szept. 8-án lesz. A vizsgálatok, illetőleg a beiratások d. u. 3 órákor kezdődnek. A magántanulók osztályvizsgálata szept. 12. és 13-án tartatik meg.

Az I-ső osztályba oly éptestű ifjak léphetnek, kik 15-ik évüket betöltötték, zenei hallással bírnak, a közép- vagy polgári iskola 4. osztályát elvégezték vagy fölvételi vizsgálatot állanak ki. A keresztlevél és védőtáji bizonyítvány bemutatandó. Jöviséletű, szorgalmas, de vagyontalan növendékek hónaponta 9—10 korona segélyben részesülnek. Minden növendék köteles magát hegedűvel ellátni.

Nagyvárad, 1901. aug. 14.

Az igazgatóság.

S P O R T.

A nagyvárad őszi lóversenyek.

A »Nagyvárad Gazdasági Egyesület« versenybizottsága által minden évben rendezett két napos lóversenyek ez évben szeptember 28. és 29-én tartatnak meg. Az igen érdekesnek ígérkező lóversenyekre már nagyban folynak az előkészületek s előreláthatólag mint eddig, úgy most is szépen fognak sikerülni. A versenyföltételek a következők:

Versenyföltételek.

Nagyvárad őszi lóversenyekre 1901.

Első nap, szombat, szeptember 28.

I. Ménes díj. 1000 korona, adva Biharvármegye által, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 2800 m. Futhat minden Biharvármegye területén tenyésztett 3 éves és idősebb ló, mely 1901. évben nyilvános idomárnál nem állott és 1901. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyben helyezve nem volt. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősebb 77 kg., több ilyen, vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 kor., fele bánat. A tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

II. Örögi akadályverseny. 1200 korona egyleti díj, ebből 1000 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 4200 m. Futhat minden 4 éves és idősebb belföldi és német ló, mely 1901. évben 1800 koronánál nagyobb értékű versenyt nem nyert. Teher 4 év 70 kg., 5 év 75 kg., 6 év és id. 77 kg., 5 év és idősebb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1309 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 6 kg.-mal több. Tét 40 kor. fele bánat. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

IV. Szentmártoni gátverseny. 1000 kor., adva a »Magyar Lovar-Egylet« által a részére

a Földművelésügyi miniszter ur által engedélyezett szubvenczióból. Távoiság kb. 2400 m. Futhat minden 3 éves és idősb belföldi ló, mely 1901. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és id. 77 kg., 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 3 kg., több ilyen, vagy egy 1300 kor. meghaladó értékű verseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 korona, fele bánat. A tétek és bánatok felerészben a második lovat, felerészben a versenypénztárt illetik.

V. Zerge akadályverseny. 1000 korona, adja a m. kir. Földművelésügyi miniszter ur. Ebből 800 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 4200 mt. Futhat minden 4 éves és idősebb belföldi félvér, mely 1300 koronánál nagyobb értékű gát- vagy akadályversenyben mint 1. 2. vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 4 év 72 kg., 5 év 75 kg., 6 év és idősebb 77 kg., 5 év és id. nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 800 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 3 kg.-mal több. Tét 30 korona, fele bánat. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VI. Bónékati sikverseny. Díj 1000 kor., adva a »Magyar Lovar-Egylet« által a részére a m. kir. Földmiv. min. ur által engedélyezett szubvenczióból. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 2000 méter. Futhat minden 3 éves és id. belföldi ló, mely 1901-ben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 76 kg., 5 év és id. 77 kg., 4 év és id. nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 3 kg., több ilyen vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 korona, fele bánat. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VII. Agarász lovak versenye. 800 korona egyleti díj, ebből 700 kor. az elsőnek, 100 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 1200 mt. Futhat minden biharmegyei agarász egyleti tag tulajdonában levő Biharvármegye területén ellett és nevelt 3 év és id. félvér, mely 900 koronát meghaladó értékű sik-, gát- vagy akadályversenyben, mint első, második, vagy harmadik helyezve nem volt, a ménesdíjban nyert és helyezett lovak kivételével. Teher 3 év 70 kg., 4 év 73 kg., 5 év és id. 75 kg. Nyilvános verseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 korona. Fuss vagy fizess. A tétek a versenypénztárt illetik.

Második nap, vasárnap, szeptember 29.

I. Eladó sikverseny. 1000 korona, adja a m. kir. Földművelésügyi miniszter ur. Ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távoiság kb. 1600 mt. Futhat minden 3 éves és idősb ló, mely 1901-ben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg. Győztes 2000 koronáért árverés útján eladó, min en 200 koronáért, melylyel olcsóbban eladónak jelentetik, 1 kg. engedményben részesül, minimális eladási ár 600 kor. Az árverési többlet fele a másik lóé, fele a versenypénztáré. Tét 30 korona, fele bánat, a tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

II. Hadseregi akadályverseny. 1000 korona egyleti díj, melyből 700 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak és 100 korona a harmadiknak. Távoiság kb. 4000 mt. A cs. és kir. közshadsereg és mindkét honvédség tényleges állományu tisztjei és tiszthelyettesei tulajdonában levő 4 éves és idősb lovak részére. melyek 1901. május 1 óta idomár keze alatt nem voltak és a melyek 1900. és 1901-ben 1600 korona értékű akadály- vagy gátversenyt nem nyertek. Teher 4 év 65 kg. 5 év 70 1/2 kg. 6 év és idősb 72 1/2 kg. Minden 400 kor. össznyeremény után 1 kg.-mal több, halmozva 7 kgig. Akadály és gátversenyben 5 éves és idősb nyeretlen lovaknak 3 kg. engedve. Ezenkívül a félvéreknek 5 kg. engedve. Tét 20 kor. Fuss, vagy fizess. Tétek a versenypénztárt illetik.

IV. Nagy akadályverseny. 2000 kor. egyleti díj, ebből 1600 korona az elsőnek, 300 korona a másodiknak, és 100 korona a harmadiknak. Távoiság kb. 5000 mt. Futhat minden 4 éves és idősb belföldi és német ló,

mely 4000 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályversenyt nem nyert. Teher 4 év 70 kg. 5 év 75 kg. 6 év és idősb 77 kg. 5 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1800 koronát meghaladó értékű vagy több kisebb gát vagy akadályverseny nyertője 3 kg., több 1800 koronát meghaladó értékű vagy egy 3000 kor. meghaladó értékű gát vagy akadályverseny nyertője 6 kg.-mal több. Tét 60 korona, fele bánat. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VI. Bihari gátverseny. 800 korona egy- leti díj, ebből 700 kor. az elsőnek, 100 kor. a másodiknak. Távoiság kb. 2400 mt. Futbat minden biharmegyei agarász egyleti tag tulaj- donában levő, Biharmegye területén ellett és nevelt 3 éves és idősb félvér, mely 900 koro- nát meghaladó értékű gát- vagy akadályver- senyben mint 1., 2. vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 3 év 68 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg. Gátverseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 kor. Fuss vagy fizess. A tétek a versenypénztárt illetik.

VII. Iklódi gátverseny. 1000 korona, adja a m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a máso- diknak. Távoiság kb. 2400 mt. Futbat minden 3 éves és idősb belföldi félvér, mely 1300 koronánál nagyobb értékű gát- vagy akadály- versenyben, mint 1., 2. vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg., 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 800 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 3 kg.-mal több. Tét 30 kor., fele bánat. Tétek és bánatok a ver- senypénztárt illetik.

VIII. Vigaszverseny. 1000 korona egy- leti díj, ebből 700 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Fut- bat minden ló, mely az 1901. évi nagyvárad meeting valamelyik számában indult, de nem nyert. Távoiság kb. 1400 mt. Teher 3 év 70 kg., 4 év és idősb 74 kg. 1000 kor. értékű verseny nyertője 2 kg.-mal több, minden ezen felül 400 korona össznyeremény után 2 kg.-mal több, halmozva 7 kg.-ig. Nevezési kötelezett- séggel jár ezen versenyszám minden lóra, mely az első napi I., II., IV., V., VI. és VII. és a másodnapi I., II., IV., VI. és VII. verse- nyek valamelyikében neveztetett. Tét 20 kor. fele bánat. A tételek és bánatok a versenypénztárt illetik.

Versenypénztárak.

Nagyvárad ügélő versenyekre. 1901.

Első nap, szombat, szeptember 28.

III. Nagyvárad város díja. Kettős fogat- ok. Díj 1000 korona, ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Minden belföldi ló részére, a megjegyzésekben foglalt kivételekkel. Távoiság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Tét 40 korona, fuss vagy fizess.

Második nap, vasárnap, szeptember 29.

II. Bárány Manna Ernő emlékverseny. Handicap. Kettős fogatok. Díj 1000 korona, eb- ből 700 korona az elsőnek, 200 korona má- sodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távol- ság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Maximális különbözet 425 méter. Az első napi versenyre nevezett minden fogat e versenyre is bejelentettnek tekintetik s 10 korona be- jelentési pénzt fizet, mely a teher megállapí- tás elfogadása esetén 50 koronára egészítettik ki. Pályázhat minden fogat, mely az első napi versenyben végig részt vett, ugyanazon ko- csival és kocsisal. Teher megállapítás szept. 28-án este 8 órakor a biharmegyei Nemzeti Kaszinó helyiségében, annak elfogadása szept. 29-én délelőtt 9 óráig a versenytitkárságnál írásban bejelentendő.

ZENE ES MUVESZET.

Zeneestély a Félix-fürdőben. Ritka műélvezetben volt részük azoknak, a kik teg- nap este kint voltak a Félix-fürdőben. Olyan

kitűnő művészerők találkoztak össze a pódium- mon, a kik a legmagasabb igényeket is kielé- gitették. *Toeffer* Armin aradi zeneakadémiai tanár, szász nagyhercegi udvari zongoramű- vész lépett fel, a ki művészetét Liszt Ferencz és Rubinstein vezetése alatt fejlesztette a mai magas fokra s a ki Kubeliket is kísérté nagy hangversenyén. Fényes sikerrel adott elő egy egész sereg zeneszámot Lisztől, Beethoventől, Chopintól, Rubinsteintől, Wagneritől, valamennyivel óriási sikert aratva épp úgy, mint saját ügyes szerzeményeivel.

Kivüle két nagyvárad művésznő lépett fel s mind a kettőnek méltó társa volt az aradi művész. *Tucsek* Ferencznő urnő csengő hangon művészi technikával énekelt egy Kienzl-féle áriát a Bibliás emberből, Mayer-Helmond Varázsdá- lát s több kitűnő magyar dalt. Valamennyi énekszáma valósággal elragadta a közönséget, úgy hogy többet kénytelen volt közülök meg- ismételni. Az est harmadik hőse, a kis *Fényes* Mártha szintén régi kedves ismerősünk, a ki- nél örömmel látjuk minden egyes fellépte al- kalmával tehetsége erősödését. Beriot 9. sz. he- gedű-koncertjét és Hubay Helyre Katiját adta elő hegedűjén, olyan bravuros technikával, mely a legszebb reményekre jogosít. Hubay csárdá- sát meg kellett ismételnie.

A hangversenyt nagyszámu előkelő közön- ség hallgatta végig, mely teljesen meg volt elégedve a pompás műélvezettel, a nyári sze- zon egyik igazi eseményével.

MULATSAG.

Műkedvelők színelőadása Nagy- Szalontán. A „Nagyszalontai Dalárda” a folyó hó 24. és 25-én, Debreczenben megtar- tandó »Dalos-ünnepség«-en leendő részvétel költségeinek fedezésére, *Megyeri* Juliska, *Nesz- mirák* Ilonka, *Sütő* Gizike, *Vasváry* Etuska, *Davidovits* Tibor, *Fazekas* Géza és *Fásztor* István urak közreműködésével, — folyó évi augusztus hó 18-án, a »Korona« vendéglő ud- varán levő nyári szinkörben, műkedvelői színi- előadással és zártkörű tárczivalommal egybe- kötött jótékonycélu nagy hangverseny-estét rendez. A belépti díj: Személy-jegy 1 korona. Csékládijegy 2 kor. 40 fillér.

A műsor a következő:

1. »Magyar király induló«. Huber Károly- tól. Előadja: a dalárda, Joó Károly kitűnő zene- karának kíséretével.

2. Rendelő óra.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Almási Tihamér. Ren- dező: Költő Kálmán.

Személyek:

Dr. Faragó, orvos	— — —	Költő Kálmán.
Szidónia, neje	— — —	Megyeri Juliska.
Hermin, leányuk	— — —	Vasváry Etuska.
Ravianszky, legfőbb ítélőszéki bíró	— — —	Kraft Lipót.
Pennás, városi képviselő	— — —	Davidovics Tibor.
Vazul, fia, kapitánysági tollnok	— — —	Fazekas Géza.
1-ső) biztos	— — —	Külüs István.
2-ik)	— — —	Pásztor István.
1-ső) hordár	— — —	* * *
2-ik)	— — —	* * *
Pál, inas	— — —	Jámber Lajos.

Történik Budapesten. Idő: jelenkor.

3. »Magyar népdalok«. Éneklő: *Sütő* Gi- zike (sopran) és *Wagner* Ferencz (bariton). Ki- sérik: czimbalmos *Neszmirák* Ilonka hegedűn *Tür- kössy* Antal.

4. »Zord lakomnak...« Egyveleg: Fe- kete Istvántól. Előadja: a dalárda.

Az iparos ifjak dalestélye. A Nagy- várad Iparos Ifjúsági Egylet dalköre e hó 18-án vasárnap este dallal tréfás szavatok- kal egybe kötött családi estélyt rendez a

Wöber-szálló (Kecskeméty) kerthelyiségében. A rendezőség ez uton hívja meg az ösmerős csa- ládok tagjait. Belépti-díj nincs.

Igazságszolgáltatás.

Drága szalonna. Még a mult év őszén *Páska* Flóra dragonyesdi lakos egyik szom- szédjától ellopott egy oldal szalonnát és pedig furfangos módon. Kiásta az istálló falát s úgy vitte el az oldal szalonnát. A csendőrök előtt beismerte tettét, de a bíróság előtt erősen ta- gadta. A bizonyítékok azonban ellene szóltak s a törvényszék fél évi fogházra ítélte.

Páska megfeleltette az ítéletet.

Falkai. A budapesti büntető törvény- szék vizsgálóbírája tegnap kihallgatta *Falkai* Lászlót, a fogoly postasikkasztót, ez megne- vezte védőjét dr. Vázsonyi Vilmost, egyben a védőjével minél előbb beszélni kívánt. A viz- gálóbíró fölkérésére dr. Vázsonyi tegnap reggel fölment a törvényházba s beszélt védenczével. *Falkai* igen rosszkedű volt. Arra kérte a vé- dőt, hogy sürgesse ügyében a végtárgyalást. Hamarosan tulesni akar a formáságokon, hi- szen tudja, hogy a büntetés alól nincs számára menekvés. Látni óhajtja továbbá a feleségét és gyermekeit, a kiktől semmi bizonyosat nem tud. A védő megnyugtatta, hogy neje hallván a Budapestre jöttét, ma vagy holnap bizonyára jelentkezni fog s majd beszélhet vele. Miután teljes beismerésben van s már New-Yorkban történt elfogatásakor is az első kérdésre meg- vallotta bűnét, védője nem is felebbez a viz- gálóbírónak fogságot elrendelő végzése ellen. Ilykép az ügyben csakugyan gyorsan megtart- hatják a főtárgyalást, annál inkább, mert eset- leg, tekintettel *Falkai* beismerésére, bűnvizgá- lat tartására sem lesz szükség és a törvény- szék egyenesen közvetlen főtárgyalást tűz ki.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Franziából: K—ő.

46.

— Fél?
Miguel vállat vont.
— Fél! fél! kiáltott az óriás harsány nevetéssel.
— Holnap, majd ha józanabb lesz, ismé- telje e szavakat ha meri, viszonzá az ifju élénken.
— Hát részegnek gondol engem!
— Igen, felelt Fuenléal, miközben kezei egy pohárral játszottak.
Ricardo hevesen felugrott székéről s meg- ragadta ellenfele karját.
— Azt hiszi, mondá az asztal fölé hajolva, hogy ez egy részeg ember szoritása?
— Akkor hát gyáva! kiáltott Miguel.
Azzal felkapott egy széket, hogy ellenfelé- hez vágja, de Alvarez és don Estevan ott ter- mettek s szét választották őket.
— Becsületesemre öcsém, nincs igazad, mondá az ültetvényes. Hát csakugyan részeg vagy?
— Nem, csak féltékeny vagyok.
Fentanés odasietett.
— Mi az? kérdezte az aggastyán. Ki meri megzavarni házam csendjét? Azt hiszitek, hogy a mért öreg vagyok, nem kell tisztelnetek a vendégjogot? Ki kezdte a veszekedést?
— Én, mondá az ültetvényes unokaöcsöce.
— Azon csodálkozom Ricardo, az ön tette nem méltó azon bátorsághoz, mit a küzdelem- ben tanusított. Akár igazságos, akár nem, meg kell nyugodnia a versenybírószék döntésében,

mely Miguelnek ítélte az első díjat. Várjon holnapig, ha számon akarja tőle kérni győzelmét. Ma még az én vendégeim s minden sértés, mely asztalomnál történik, engem illet. Nyujtsd neki kezet s legyen minden elfeledve.

— Ő ellensége a nevemnek.

— Fiatal ember, kiáltott az aggastyán, itt csak Fentanés vendégei vannak, a ki nem tűr meg semmi ellenségeskedést. Estevan, ön nem az a lovag, a kinek ismertem, vagy kényszeríteni fogja öcscsét, hogy házamat tiszteletben tartsa.

— Ön rosszul ítél meg engem, felelt az ültetvényes, nagyon sajnálom, hogy nem voltam itt a vita elején, hogy mindjárt kezdetben elfojtottam volna. Te vagy a kezdeményező, folytatta unokaöcsése felé fordulva; s ha ellenségem is Miguel, itt mindnyájan Fentanés vendégei vagyunk. Nyujtsd neki kezdetet, akarom!

Ricardo nem ellenkezett, már szégyelte erőszakosságát.

(Folyt. köv.)

A délafrikai háború.

Kitchener legutóbbi proklamációja, melylyel a legelkeseredettebb irtháborút üzeni a búroknak, méltó megbotrakozást keltett az egész európai sajtóban Kitchener oly intézkedéseket helyez kilátásba, melyeket hadviselő felekkel szemben még sohase alkalmaztak. Már pedig a búrok még mindig hadviselő félnek tekintendők és így teljesen jogos az a tiltakozás, melyet Krüger elnök e tárgyban a hatalmasságokhoz intézett. Ezalatt odalenn Afrikában folyik a küzdelem, mely az angoloknak nem igen hoz babért.

Kitchenerrel ma egy jelentést közöl az angol hadügyi hivatal, mely nyilván ismét az angol közvélemény megtévesztésére van szánva. Az eddig elért eredmények közt »legnagyobb heti eredményről« számol be, oly számadatokkal, melyek kételkedést provokáltak. A cél világos. A megkezdett harmadik hadjáratához hangulatot támasztani, reménnyel tartani az angol közvéleményt, nehogy türelme és meddő áldozatkészsége elfogyjon és egy szép napon a kormányt elsöpörje, vagy a towerbe vigye, a mint azt a westminsteri herceg Chamberlainnek már megjósolta.

A Chamberlain által fumigált Európa közvéleményében pedig a búrok ügye iránt való végelességgel támasztani, hogy hagyjon fel erkölcsi támogatásával Efféle színvadi fogásokkal a Chamberlain-klikk többé nem fog megtéveszteni senkit. Az dönt, a minő magatartást az angol hadsereg Délafrikában tanusít. Az a rovat beszél, a melyet az angol hadügyi hivatal a háború által szenvedett veszteségek kimutatása a szökevények számára állított be.

A Temps délafrikai tudósítója gyakori dolognak mondja, hogy a yeomanriknak egész csapatai megtagadják a harcba vonulást, ha mindjárt kétszeres zsoldot ígérnek is. — A Brandt-ezred egy csapata fegyverrel és az angol hadsereg 3000 darab marhájjal átpártolt a búrokhoz. Angol lapok elismerik, hogy nap-nap után növekszik azoknak az angol katonáknak a száma, a kik átszöknek a búrokhoz.

Ez a hadsereg dezolált állapotára mutat és megmagyarázza, hogy Kitchener és a kormány miért határozták el magukat a féktelen roham »harmadik stádiumára.« Va banque! Kiáltja Chamberlain és Kitchener, hátha bevág. A Kitchenernek tulajdonított fenyegető proklamáció pedig fellázította az egész világ közvéleményét, a minek jelentőségét mélyen érzik London kormányköreiből, bárminő kérdő, hecsegő hangon beszél is Chamberlain.

TAVIRATOK.

Nagy felhőszakadás.

Bartfa, aug. 14. (Saját tud. táv.) Korina községben ma délelőtt óriási felhőszakadás volt; a vásárra összegyűlt emberek, árúk és sátrak össze-vissza lettek forgatva rövid pár perc alatt. — A vizár mindent elsodort. A kár jelentékeny.

Bosszu vitriollal.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. táv.) Tegnap este a Gizella-téren **Sinkó** András napszámos megleste régi haragosát **Pisch** Jánost s vitriollal arcul öntötte. A közelben álló **Brescher** mázoló segéd **Pisch** segítségére sietett, de **Sinkó** ezt is leönté vitriollal, sőt meg is késelte. **Sinkó**t elfogta a csendőrség. **Pisch** és **Brescher** életéhez kevés a remény.

Búrok parancsnoka megsebesült.

London, aug. 14. A Standard levelet kapott a harcztéről, a mely szerint **Seyer** búr parancsnok nemrég egy ütközetben súlyosan megsebesült és aligha épül föl. A levél azt mondja továbbá, hogy a Montrose szállítóegység 900 fogoly búrral Bermudába ment. (M. T. I.)

Dráma egy tüzvésznél.

Tihany, aug. 14. (Saj. tud. táv.) **Matyko** József földműves gyermeke gyufával játszott az istállóban s a meggyuladt szalmától lángba borult az egész épület. — A láng átcsapott **Nagy** Péter szomszédos házára s rövid pillanat múlva már az is égett. — **Nagy** Péterné dühösen kiszaladt s az utjába akadt **Matyko** fiút a láng közepébe dobta. A tűz köré csődült nép felháborodott a látványon s rátámadtak **Nagy**-néra a ki azonban kirántotta magát a tömeg közül s a konyhába rohant, honnan késsel visszatérve, régi haragosát — a fiát sirató **Matykonét** halálosan mellbe szurta. A dühöngőt alig tudták lefogni. **Matykoné** életéhez kevés a remény. **Nagynét** a csendőrök letartóztatták.

Kinai események.

London, aug. 14. A Times-nak jelentik Pekingből: A követek tegnapi értekezletükön magukévá tették az angol követnek a nemzetközi bizottság természeténél fogva nehézkes intézménye ellen való felszólalását. Elhatározták, hogy a jegyzőkönyvbe nem veszik fel a nemzetközi bizottság kiküldéséről szóló rendelkezést, csak azt a záradékot vették föl a jegyzőkönyvbe, hogy az értékvámok mielőbb sulyvámokra változtatandók. Elhatározták továbbá, hogy a vámmentes tárgyak közé fölveszik a vert és veretlen aranyat és ezüstöt, továbbá a külföldi gabonaneműeket, a rizst és a lisztet. (M. T. I.)

KOZGAZDASÁG.

Felhívás Biharmegye gazdaközönségéhez!

Szíves tudomására hozzuk a t. gazdaközönségnek, hogy a magy. kir. pénzügyminiszter ur az egyenes adók tervbe vett reformjával kapcsolatosan a földadó kataszter revízióját is elhatározta s ennek előtanulmányozásá-

val s a szükséges adatok gyűjtésével várme-gyénk területére nézve Miskolczy Jenő, kir. kat. helyszínelési felügyelőt bizta meg, ki is egyesületünkhöz ama kérelemmel fordult, hogy a mennyiben az egyes vidékek kataszteri tiszta jövedelmi fokozatai között annak megállapítása óta (1884) a bekövetkezett változásoknál fogva aránytalanságok merültek volna fel, arról őt értesítsük.

Igazgató-választmányunk a nagyfontosságú kérdéssel behatóan foglalkozván, elhatározta, hogy e tárgyban javaslatát a gazdaközönség megnyilatkozása után fogja megtenni.

Ennélfogva felhívjuk a t. gazdaközönséget, miszerint azon esetben, ha a jelenleg fennálló s adóalapul szolgáló tiszta jövedelmi fokozat a birtokában lévő földterületre nézve a bekövetkezett változásoknál, vagy változott viszonyoknál fogva megfelelő nem volna, arról egyesületünket értesítse, annak felemlítésével hogy a bekövetkezett aránytalanságot mely okok idézték elő.

Midőn e tárgyban a t. gazdaközönség minden tagjához felhívásunkat megtegyük, kérjük, hogy a viszonyainak mérlegelését a saját érdekében a tiszta igazságnak megfelelőleg eszközölje, hogy javaslatunkat annak alapján megtehessek.

Végül értesítjük a t. gazdaközönséget, hogy az esetleges aránytalanságok felderítésére történő járási mintaterek megvizsgálásánál egyesületünk képviseltetni fogja magát.

Kelt a Biharmegyei Gazd. Egylet igazgató-választmányának 1901. aug. 5-én tartott gyűléséből.

Szabó József,
e. elnök.

Az olasz borok. Egy római lap beavattott forrásból azt jelenti, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy a kereskedelmi szerződés megújítása céljából a hatalmakkal folytatandó tárgyalások elején azonnal fel fogja vetni az olasz borvám kérdését és ennek kielégítő elintézését a további tárgyalások conditio sine qua non-jának fogja tekinteni.

Helich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határítók.

	Budapest, aug. 14.
Buza októberre	— 0.—
Buza áprilisra	— 0.—
Tengeri	— 0.—
Rozs okt.	— 0.—
Zab ápr.	— 0.—
Káposzta, repce, sug.	— 0.—

Értéktőzsdé.

	Budapest, aug. 14.
Osztrák hitel	— — — — —
Magyar hitel	— — — — —
Államvasút	— — — — —
Rimamurányi	— — — — —
Magyar jelzálog	— — — — —
Salgótarjáni	— — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — —

Hivatalos ártályamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 14-én.
Magyar aranyjárdék 4%	118 45
Magyar koronajárdék	93 15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92 75
Italmérési jog megváltási kötvény	100 —
Borvám-ezslavónföldterhermentesítési kötvény	98 50
Magyar nyeregy-sorsjegy-kölcsön	178.—
Tiszszabályozás s zegedi sorsjegyek kölcsön	144 —
Osztrák járdék papírban	98 75
Osztrák járdék ezüstben	98 65
Osztrák járdék aranyban	118 —
Osztrák korona járdék	95 75
Osztrák államsorsjegyek	139 50
Osztrák magyar bank részvény	16 70
Magyar hitelbankrészvény	650 50
Osztrák hitelintézet részvény	644 50
Parisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.05
Németbirodalmi márká	117.15
London vista	239.60
20 márkás arany	28 46

**Nyilvánossági joggal felruházott
leánynevelő-intézetemet,**

a melyben a rendes tantárgyakon kívül zongorát, német és francia nyelvet, valamint a kézimunka minden ágát tanítom, folyó évi szeptember hó 2-án nyitom meg.

Növendékeket mérsékelt díj mellett teljes ellátásra elfogadok.

Beiratás augusztus 20—31-ig.

Székelyhid, 1901. aug 10.

168

Özv. BREM JÁNOSNÉ.

Meghívó.

Augusztus hó 15., 16., 17. és 18-án

a „BAZÁR“ kerthelyiségében

**vig-, magán- és páros-jelenetekkel
egybekötött**

Előkelő Hangverseny.

A hangverseny műsora:

1. Induló. Irtó és előadja: *Marthon Géza* ur, a berlini »Central«-színház karnagya.
2. Operette-áriák. Énekli: *T. Molnár Ilma* k. a.
3. Operette-áriák. *Csili, Csali, Csal.* Énekli: *Alföldi Irén* kisasszony.
4. Opera-áriák. Énekli: *Toronyi Gyula* ur, a m. k. opera v. ö. tagja.
5. Magánjelenet. Előadja: *Étsi Emilia* k. a., a Nemzeti Színház v. gy. tagja.

6. New-York szépből Whulsting-polka. Előadja: *Marthon Géza* ur, a berlini Central-színház karnagya.
7. A drámaíró. Előadja: *Endrei Zalán* ur, a Népszínház tagja.
8. Operette-duett. Éneklik: *Alföldi Irén* k. a. és *Toronyi Gyula* ur, a m. k. Opera v. ö. tagja.
9. Házaselet. *Páros jelenet.* Előadják: *Endrei Zalán* ur, a Népszínház tagja és *Étsi Emilia* k. a., a Nemzeti Színház v. gy. tagja.
10. Kuplé-egyveleg. Előadja: *Rudas József* ur.
11. Operette-áriák. Énekli: *Alföldi Irén* k. a.
12. Opera-részletek. Zongorán előadja: *Marthon Géza* ur, a berlini Central-színház karnagya.
13. Az anyósom. Előadja: *Étsi Emilia* k. a., a Nemzeti Színház v. gy. tagja.
14. Opera- és operette-áriák. Énekli: *Toronyi Gyula* ur, a m. k. opera v. ö. tagja.
15. Negger-Song. Előadja: *Marthon Géza* ur.

16. Magánjelenet. Előadja: *Endrei Zalán* ur, a Népszínház tagja.
17. Induló. Szerzette és előadja: *Marthon Géza* ur.

Kezdeté 8 órakor.

Belépti díj 1 korona.

Naponta új műsor.

Ezen elsőrangú művészársaság hangversenyének mai műsorára tisztelettel felhívom a n. é. közönség becses figyelmét.

FEJÉR DEZSŐ, igazgató.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-86-0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

**Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.**

**Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.**

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

**Levélfeljek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.**

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.			Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.			Vésztő—Kötegyán—Hollód.			Hollód—Kötegyán—Vésztő.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	5 50	2	—	—	Gyoma	—	—	ind.	4 35	12 05
Osi	—	09	2 14	—	—	Ozed	—	—	—	4 46	12 17
Uj-Palota	—	14	2 29	—	—	Déva-Ványa	—	—	—	5 02	12 39
Gyires	—	6 41	2 42	—	—	Kéthalom	—	—	—	5 24	1 17
Körösszeg	—	7 02	3 01	—	—	Körös-Ladány	—	—	—	5 41	1 39
Szakál	—	7 39	3 31	—	—	Szeghalom	—	—	—	6 06	2 07
Nagy-Tóti	—	7 55	3 47	—	—	Vésztő	—	—	—	6 16	2 18
Komád	—	8 25	3 59	—	—	Kót	—	—	—	6 25	2 28
Iráz	—	8 42	4 16	—	—	Iráz	—	—	—	6 34	2 38
Kót	—	9 19	4 39	—	—	Komádi	—	—	—	6 57	2 58
Vésztő	—	9 44	5 10	—	—	Nagy-Tóti	—	—	—	7 07	3 09
Szeghalom	—	10 34	5 55	—	—	Szakál	—	—	—	7 19	3 22
Körös-Ladány	—	11	6 12	—	—	Körösszeg	—	—	—	8 06	3 42
Kéthalom	—	11 18	6 30	—	—	Gyires	—	—	—	8 15	3 52
Déva-Ványa	—	12 03	6 55	—	—	Uj-Palota	—	—	—	8 33	4 12
Ozed	—	12 21	7 15	—	—	Osi	—	—	—	8 43	4 23
Gyoma	—	12 45	7 39	—	—	Nagyvárad	—	—	—	9 02	4 44
										9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.			Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.			Szegehalom—Füzes-Gyarmat.			Füzes-Gyarmat—Szegehalom.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid	—	9 36	6 40	—	—	Szegehalom	—	—	ind.	6 50	2
A.-Keresztur	—	10 20	7 22	—	—	Füzes-Gyarmat	—	—	—	7 40	2
V.-Ábrány	—	10 34	7 35	—	—	B.-N.-Bajom	—	—	—	8 17	3
Monos-Petri	—	10 45	7 45	—	—	B.-Udvari	—	—	—	8 33	4
Margita	—	11 05	8 04	—	—	Szerep	—	—	—	9 09	4
Felső-Ábrány	—	11 19	8 17	—	—	P.-Ladány	—	—	—	9 30	4
Szoldobágy	—	11 41	8 37	—	—						
Bályok	—	11 55	8 56	—	—						
Széplak	—	12 18	9 12	—	—						
Ipp	—	12 48	9 40	—	—						
Sz.-Nagyfalu	—	1 10	9 59	—	—						
Szilágy-Somlyó	—	1 34	10 22	—	—						

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	
Budapest	ind.	6 50	8 30	2	—	—	Kolozsvár	ind.	5 23	7	12 32	6 13	11 01						
Rákos	—	7 02	8 51	2 13	—	—	Jegenye	—	—	7 59	† 1 14	7 16	—						
Ujszász	—	8 28	10 59	3 36	—	—	B.-Hunyad	—	—	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20					
Szolnok	—	9 07	11 31	3 59	—	—	Csucsá	—	—	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52				
Szajol	—	9 21	11 50	4 12	—	—	Rév	—	—	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34				
P.-Ladány	—	10 43	—	5 28	—	—	Élesd	—	—	5 54	† 7 59	10 25	† 3 15	9 49	† 1 48				
Báránd	—	—	2 12	—	—	—	Mező-Telegd	—	—	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01				
Sáp	—	—	2 27	—	—	—	F.-Vásárhely	—	—	6 49	—	11 01	—	10 27	—				
B.-Ujfalu	—	—	2 47	—	—	—	Váradi-Velence	—	—	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25				
M.-Peterd	—	—	3	—	—	—	Nagyvárad	—	—	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31				
M.-Keresztur	—	—	3 12	—	—	—	Nagyvárad	—	—	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38				
Bors	—	—	3 25	—	—	—	Püspöki	—	—	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—				
Püspöki	—	—	3 32	—	—	—	Bors	—	—	2 47	—	11 54	—	11 22	—				
Nagyvárad	—	—	3 42	—	—	—	Mező-keresztur	—	—	3 12	—	12 05	—	11 37	—				
Nagyvárad	—	—	3 58	—	—	—	Mező-Peterd	—	—	3 30	—	12 17	—	11 50	—				
V.-Velence	—	—	4 05	—	—	—	B.-Ujfalu	—	—	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18				
F.-Vásárhely	—	—	4 16	—	—	—	Sáp	—	—	4 39	† 9 38	12 47	—	12 25	—				
M.-Telegd	—	—	4 38	—	—	—	Báránd	—	—	5 01	—	1 01	—	12 41	—				
Élesd	—	—	4 56	—	—	—	P.-Ladány	—	—	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03				
Rév	—	—	5 20	—	—	—	Szajol	—	—	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19				
Csucsá	—	—	6 31	—	—	—	Szolnok	—	—	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39				
-Hunyad	—	—	7 16	—	—	—	Ujszász	—	—	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58				
Kolozsvár	—	—	8 33	—	—	—	Rákos	—	—	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38				
			10 08	—	—	—	Budapest	—	—	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50				

Nagyvárad—Szeged.			Szeged—Nagyvárad.			Nagyvárad—Arad.			Arad—Nagyvárad.		
	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	—	Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40	—
Ósi	—	10 30	4 41	7 16	—	H.-M.-Vásárhely	—	4 38	11 05	7 50	—
Less	—	10 48	5 01	7 40	—	Orosháza	—	5 41	11 54	9 20	—
Gyapju	—	10 56	5 10	7 52	—	Csaba	—	7 00	2 33	4 50	—
Cséffa	—	11 03	5 19	8 05	—	Gyula	—	7 27	3 05	5 26	—
Szalonta	—	11 26	5 44	8 46	—	Sarkad	—	7 47	3 27	5 56	—
Kötegyán	—	11 46	6 05	9 15	—	Kötegyán	—	7 57	3 39	6 10	—
Sarkad	—	11 57	6 17	9 31	—	Szalonta	—	8 23	4 10	6 47	—
Gyula	—	12 21	6 44	10 01	—	Cséffa	—	8 42	4 34	7 18	—
Csaba	—	2 06	7 41	4 44	—	Gyapju	—	—	4 42	7 29	—
Orosháza	—	3 12	9 10	5 56	—	Less	—	9 04	5 00	7 51	—
H.-M.-Vásárhely	—	3 53	10 02	7 00	—	Osi	—	9 21	5 19	8 16	—
Szeged	—	4 28	10 55	7 55	—	Nagyvárad	—	9 32	5 30	8 31	—

Nagyvárad—Belényes—Vaskó			Vaskó—Belényes—Nagyvárad.			Nagyvárad—Érmihályfalva.			Érmihályfalva—Nagyvárad.		
	Tv. sz. sz.	Sz. v.		Sz. v.	Tv. sz. sz.		Sz. v.	V.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	—	5 25	2 40	—	—	Nagyvárad	—	—	ind.	6 10	5 20
V.-Velence	—	5 47	2 51	—	—	B.-Püspöki	—	—	—	6 41	6
Félix-Fürdő	—	6 11	3 13	—	—	Bihar	—	—	—	7 10	6 48
Kardó	—	6 26	3 27	—	—	Paptamási	—	—	—	7 22	7 02
Nyárló	—	7 07	4 07	—	—	Gyapoly	—	—	—	7 35	7 22
Magyar-Gyepes	—	7 19	4 18	—	—	B.-Diószeg	—	—	—	7 50	7 40
Tasádfő	—	7 34	4 32	—	—	Gyapoly	—	—	—	8 11	8 08
Drág-Cséke	—	7 55	4 46	—	—	Nagykánya	—	—	—	8 29	8 33
Magyar-Cséke	—	8 12	5 01	—	—	Szekelyhid	—	—	—	8 52	8 58
Duséds	—	† 8 25	† 5 13	—	—	Érselind	—	—	—	9 06	9 15
Szombatság-Rogoz	—	9 02	5 47	—	—						
Hollód	—	9 15	5 59	—	—						
Gyanta	—	9 29	6 12	—	—						
Sólyom	—	9 55	6 36	—	—						
Borz	—	† 10 10	† 6 50	—	—						
Belényes-Ujlak	—	10 22	7 01	—	—						
Sonkolyos	—	† 10 35	† 7 13	—	—						
Belényes	—	11 21	7 47	—	—						
Szudrics	—	11 44	8 09	—	—						
Lunka-Rézbánya	—	12 13	† 8 34	—	—						
Vaskó	—	12 29	8 49	—	—						

Szombatság—Rogoz—Dobrest.			Dobrest—Rogoz—Szombatság.		
	V. v.	Tv. sz. sz.		V. v.	Tv. sz. sz.
Szombatság-Rogoz	ind.	9 10	6 35	—	—
Nánhegyes	—	† 9 46	† 7 01	—	—
Dobrest	—	9 36	7 11	—	—